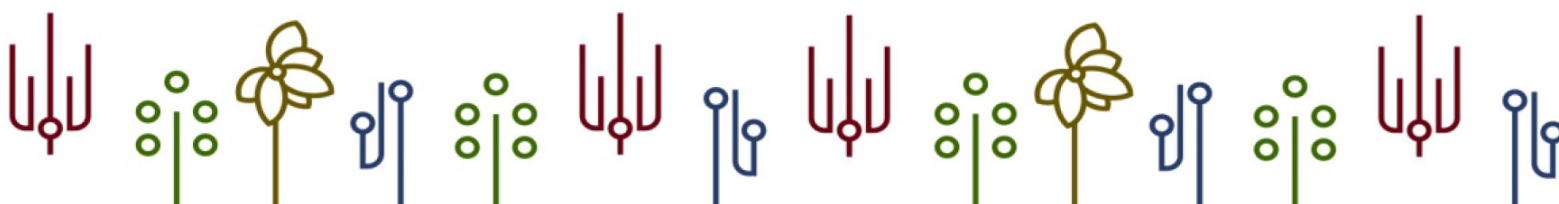

«ГЕОГРАФІЯ, КАРТОГРАФІЯ, ГЕОГРАФІЧНА ОСВІТА: ІСТОРІЯ, МЕТОДОЛОГІЯ, ПРАКТИКА»

*Матеріали міжнародної науково-практичної конференції
присвяченої 150-річчю заснування Чернівецького національного
університету імені Юрія Федьковича та 35-річчю створення
кафедри Географії України та регіоналістики
(м. Чернівці, 31 жовтня - 2 листопада 2025 р.)*

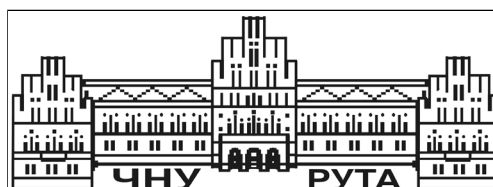

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Географічний факультет
Кафедра географії України та регіоналістики
Чернівецький відділ Українського географічного товариства

«ГЕОГРАФІЯ, КАРТОГРАФІЯ, ГЕОГРАФІЧНА ОСВІТА: ІСТОРІЯ, МЕТОДОЛОГІЯ, ПРАКТИКА»

*Матеріали міжнародної науково-практичної конференції
присвяченої 150-річчю заснування Чернівецького національного
університету імені Юрія Федьковича та 35-річчю створення кафедри
Географії України та регіоналістики
(м. Чернівці, 31 жовтня - 2 листопада 2025 р.)*

Чернівці
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича
2025

УДК 91+528.9+37.016:91](082)

Редакційна колегія: Джаман В.О., Джаман Я.В., Заблотовська Н.В., Заячук М.Д., Костащук В.І. , Костащук І.І., Костенюк Л.В. , Паланичко О.В. , Пасічник М.Д., Ющенко Ю.С.

Географія, картографія, географічна освіта: історія, методологія, практика. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції присвяченої 150-річчю заснування Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича та 35-річчю створення кафедри Географії України та регіоналістики (м. Чернівці, 31 жовтня 2 листопада 2025 р.) – Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2025. 568 с.

ISBN 978-617-8703-32-5

У збірнику представлено матеріали міжнародної науково-практичної конференції **«Географія, картографія, географічна освіта: історія, методологія, практика»** присвяченої 150-річчю заснування Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича та 35-річчю створення кафедри Географії України та регіоналістики, де розкрито результати досліджень науковців з вивчення актуальних питань сучасної географічної науки задля розвитку та відбудови Української держави.

Тексти представлено у авторській редакції. Автори несуть повну відповідальність за зміст доповідей, а також добір, точність наведених фактів, цитат, власних імен, дат та інших відомостей.

УДК: 502+316.3 (477)(08)

ISBN 978-617-8703-32-5

© Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича, 2025
© Колектив авторів, 2025

ЗМІСТ

ІСТОРІЯ, ТЕОРІЯ ТА МЕТОДОЛОГІЯ ГЕОГРАФІЧНОЇ НАУКИ. ПОСТАТІ ГЕОГРАФІЧНОЇ НАУКИ

БІЛОКРИНИЦЬКИЙ Сергій ПОСТАТІ ГЕОГРАФІЧНОЇ НАУКИ (проф.Харченко А.С.).....	12
ВІСРУ Іван ЕТНОКОНФЕСІЙНА ТА ЛІНГВІСТИЧНА СТРУКТУРА НАСЕЛЕННЯ БУКОВИНИ В МІЖВОЄННИЙ ПЕРІОД (1918–1940)	14
ГРИЦКУ Вероніка, ПРИСАКАР Віталій, КОВБІНЬКА Галина ЖИТТЄВИЙ ТА НАУКОВИЙ ШЛЯХ ПРОФЕСОРА ВАСИЛЯ МИКОЛАЙОВИЧА ГУЦУЛЯКА - ВИДАТНОГО УКРАЇНСЬКОГО ГЕОГРАФА І ПЕДАГОГА.....	23
ДЖАМАН Василь, ДЖАМАН Ярослав НАУКОВА ШКОЛА ПРОФЕСОРА ЯРОСЛАВА ЖУПАНСЬКОГО	26
ІЛЬКІВ Микола ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ АВСТРІЙСЬКИХ МАП БУКОВИНИ XVIII СТ. В АРХЕОЛОГІЧНИХ СТУДІЯХ	29
ПАВАЛАКІ Міню ЕВОЛЮЦІЯ РЕФОРМИ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА БУКОВИНИ В МІЖВОЄННИЙ ПЕРІОД.....	34
ПЛАТОНОВ Олександр ДЕМОГРАФІЧНА СИТУАЦІЯ БУКОВИНИ В МІЖВОЄННИЙ ПЕРІОД.....	39
РІДУШ Богдан, КОСТЮК Уляна НАУКОВИЙ ВНЕСОК ФІЗИКО-ГЕОГРАФА ВАСИЛЯ ІВАНОВИЧА ЛЕВИЦЬКОГО	42
СТАФІЙЧУК Валентин УКРАЇНСЬКІ ДОСЛІДНИКИ АФРИКИ У XVIII – НА ПОЧАТКУ XX СТОЛІТТЯ	45
СУМАТОХІНА Ірина ІСТОРІЯ ГЕОГРАФІЇ ЯК РЕСУРС ДЛЯ СУЧАСНИХ НАУКОВИХ ІННОВАЦІЙ	47
АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ФІЗИКО-ГЕОГРАФІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА РЕГІОНАЛЬНЕ ЛАНДШАФТОЗНАВСТВО	
АРІОН Оксана, КУПАЧ Тетяна, ОЛІШЕВСЬКА Юлія, ДЕМ'ЯНЕНКО Світлана ЛАНДШАФТНА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКА СПАДЩИНА м.ВИЛКОВЕ.....	50
АТАМАНЮК Ярослава, КРАВЗ Дмитро БІОГЕОГРАФІЧНА СТРУКТУРА ПРИДНІСТЕРСЬКИХ ЛАНДШАФТІВ: РІЗНОМАНІТТЯ, ЗАКОНОМІРНОСТІ, СУЧАСНІ ЗМІНИ.....	55
БУКАТКА Валерія, ДОРОШКЕВИЧ Сергій МОЖЛИВОСТІ ПАЛЕОМІКОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У ПАЛЕОГЕОГРАФІЧНИХ РЕКОНТРУКЦІЯХ (ЗА ДАНИМИ АНАЛІЗУ СУЧАСНОЇ НАУКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ)	58
ДЕНИСИК Григорій, КАНСЬКИЙ Володимир, СИТНИК Олексій ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКИХ НАУКОВИХ ЛАНДШАФТОЗНАВЧИХ ШКІЛ	62
КІЛІНСЬКА Клавдія СУЧАСНІ ПАРАДИГМИ СОЦІАЛЬНОГО ЛАНДШАФТУ: ВИДОВА СТРУКТУРА ТА РІЗНОМАНІТНІСТЬ	64
КУШНІР Анатолій, ЛЕЙБЕРЮК Олександр, ШВАЙКО Володимир, МАРУЩИНЕЦЬ Андрій, САЧКО Анастасія, ХАРИТОНОВА Ірина, КАРАВАН Володимир АНАЛІЗ РЕЗИЛЬЄНТНОСТІ АГРАРНОЇ СФЕРИ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД КИЇВСЬКОГО ПРИДНІПРОВ'Я, ЩО ПОСТРАЖДАЛИ ВІД РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ (ПОПЕРЕДНІ РЕЗУЛЬТАТИ)	68

МАРУНЯК Євгенія, ЛІСОВСЬКИЙ Сергій ІНСТРУМЕНТАРІЙ ЛАНДШАФТНОГО ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ВИРІШЕННЯ ЗАВДАНЬ ПОВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ	73
МИХАЛЬКОВА Тетяна, ГРИНЮК Олег ЛАНДШАФТНА СТРУКТУРА ПЗФ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ ТА ЇЇ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ФІЗИКО-ГЕОГРАФІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	76
МІЩЕНКО Олена ВПЛИВ ВОЄН НА ПРОСТОРОВИЙ РОЗПОДІЛ ТА СТРУКТУРУ ТАФАЛЬНИХ ЛАНДШАФТІВ	80
ПЕТЛІН Валерій РОЛЬ СТРУКТУР В ОРГАНІЗОВАНOSTІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ СИСТЕМ	83
ГІДРОЛОГІЯ, КЛІМАТОЛОГІЯ ТА УПРАВЛІННЯ ВОДНИМИ РЕСУРСАМИ: СУЧАСНІ МЕТОДИКИ ОЦІНЮВАННЯ, МОДЕЛЮВАННЯ ТА ВИКЛИКИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	
ALBUQUERQUE Antonio SITING ARTIFICIAL RECHARGE BASINS: A GIS-MCDA APPROACH USING TREATED WASTEWATER.....	86
IGONKIN Dmytro INTERNATIONAL APPROACHES TO RIVER SYSTEM MAPPING: DATA CHALLENGES AND ACCESSIBILITY	94
TARNOVETSKYI Vadym FORMALIZATION OF ENVIRONMENTAL ASSESSMENT IN UKRAINE: CAUSES AND CONSEQUENCES.....	96
HUTSUL Susanna DEFORMATIONS OF THE PRUT RIVER CHANNEL DURING THE PERIOD FROM THE MID-19TH CENTURY TO THE BEGINNING OF THE 21ST CENTURY WITHIN THE CHERNIVTSI REGION	98
ДАНИЛЬЧЕНКО Олена ОЦІНКА ЕКОЛОГІЧНОГО СТАНУ РІЧКИ ЗА ВІЗУАЛЬНОЮ ТЕСТ-МЕТОДИКОЮ НА ПРИКЛАДІ ДЕЯКИХ РІЧОК СУББАСЕЙНУ СЕРЕДНЬОГО ДНІПРА У МЕЖАХ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ	102
ІЛЬІН Леонід, ІЛЬІНА Ольга ВОДОЗБОРИ РІЗНОТИПНИХ ОЗЕР ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ: СТРУКТУРА Ї ГОСПОДАРСЬКА ОСВОЄНІСТЬ	108
КОСТЕНЮК Людмила, ЗАБЛОТОВСЬКА Ірина ГІДРОЛОГІЧНИЙ РЕЖИМ РІК ВЕРХІВ'Я ПІВДЕННОГО БУГУ.....	111
ЛУЦОВ'ЯТ Антон СТІЙКІСТЬ ВОДНИХ СИСТЕМ МІСТ: ІНТЕГРАЦІЯ SDG 6 У СТРАТЕГІЇ МІСЦЕВОГО РОЗВИТКУ	114
ПАЛАНІЧКО Ольга, АРДЕЛЯН Анастасія ДОСЛІДЖЕННЯ СЕЗОННОЇ ДИНАМІКИ ВОДНОГО РЕЖИМУ РІЧКИ ПРУТ В МЕЖАХ УКРАЇНИ.....	117
PASICHNYK Mykola EUROPEAN SYSTEMS FOR HYDROMORPHOLOGICAL ASSESSMENT OF RIVERS: METHOD CONSISTENCY AND LIMITS OF APPLICATION.....	119
ПИЛИПОВИЧ Ольга, ТРОФАНЧУК Сергій ВМІСТ ВАЖКИХ МЕТАЛІВ У РІЧКАХ БАСЕЙНУ СІВЕРСЬКОГО ДІНЦЯ У ПЕРІОД ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ РФ В УКРАЇНУ	122
ПРИДЕТКЕВИЧ Станіслав, ПРИДЕТКЕВИЧ Юлія, ГАРБАР Владислав, СІКАНЕВИЧ Катерина ГЕОХІМІЧНА ОЦІНКА ЯКОСТІ ВОДИ ПИТНОГО ВОДОПОСТАЧАННЯ КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКОГО РАЙОНУ	127

ТИХАНОВИЧ Євген, БОГУСЕВИЧ Сергій ВПЛИВ СЕЛЕВИХ ПРОЦЕСІВ У ВЕРХІВ'І БАСЕЙНУ РІЧКИ ЧОРНА ТИСА НА ПОТЕНЦІЙНЕ БУДІВНИЦТВО ГІРСЬКОЛИЖНОГО КУОРТУ	131
ФЕСЮК Василь, ПОЛЯНСЬКИЙ Сергій, ПОЗНАНСЬКА Юлія, ПАРАМУД Віктор ВИКЛИКИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В УПРАВЛІННІ ВОДНИМИ РЕСУРСАМИ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД.....	134
ФОМЕНКО Наталія АНАЛІЗ ПРОЦЕСІВ ЕВТРОФІКАЦІЇ БУРШТИНСЬКОГО ВОДОСХОВИЩА ЗАСОБАМИ ДЗЗ	137
ХОЛЯВЧУК Дарія ДОСЛІДЖЕННЯ КЛІМАТУ КАРПАТ: СИНТЕЗ ПРОСТОРУ І ЧАСУ ЗА ДОПОМОГОЮ ПАЛЕОГЕОГРАФІЧНОГО АНАЛІЗУ	139
ЮЩЕНКО Василь АНАЛІЗ ЗМІН ПЛОЩІ ВОДНОЇ ПОВЕРХНІ ДНІСТРОВСЬКОГО ВОДОСХОВИЩА ЗА ПЕРІОД З 1991 Р. ПО 2021 Р. ЗА ДОПОМОГОЮ ДАНИХ ДЗЗ ТА GOOGLE EARTH ENGINE.....	142
ЮЩЕНКО Юрій, ВУДВУД Марина МОЛОДИЙ ЛАНДШАФТ РІЧКИ ЧЕРЕМОШ БІЛЯ С. РОЗТОКИ	145
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУЧАСНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В СУСПІЛЬНІЙ ГЕОГРАФІЇ	
KOSTASHCHUK Ivan, SMIT Olena ON THE ISSUE OF MAPPING THE RELIGIOUS SPACE (BASED ON MATERIALS FROM THE USA AND UKRAINE)	148
LAKOV Plamen, ДАНИЛОВА Ольга, КОСТЕЧКО Андрій ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ РЕКРЕАЦІЙНОГО ЛІСОКОРИСТУВАННЯ У КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ	155
БАЛИНСЬКИЙ Миколай ПРОСТОРОВІ ЧИННИКИ ФІНАНСОВОЇ СПРОМОЖНОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД (НА ПРИКЛАДІ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ)	158
БАРАНОВСЬКИЙ Микола СІЛЬСЬКІ ТЕРИТОРІЇ В НЕСПРИЯТЛИВИХ УМОВАХ ЯК ОБ'ЄКТИ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ	160
БРИК Степан, ЛЯХОВ Сергій АНАЛІЗ НІМЕЦЬКИХ ПОСЕЛЕНЬ ПОБЛИЗУ ЧЕРНІВЦІВ У XVIII-XX ст.	163
ВАСИЛЬЧАК Валентин ТРАНСПОРТНО-ГЕОГРАФІЧНЕ ПОЛОЖЕННЯ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ІНОЗЕМНОГО ТУРИЗМУ	166
ВИННИК Андрій, ПИЛИПЕНКО Ігор ДИНАМІЧНІ КІЛЬКІСНІ ОЦІНКИ ГЕОГРАФІЧНОГО ПОЛОЖЕННЯ: МЕТОДИ ТА ПІДХОДИ	170
ВОЛКОВ Денис, КЛЮЧКО Людмила БУДІВЕЛЬНА ГАЛУЗЬ ЯК ФАКТОР СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ: ГЛОБАЛЬНІ ТА НАЦІОНАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ.....	174
ГАБЕЛОК Олександр ПРОСТОРОВИЙ АНАЛІЗ ДОСТУПНОСТІ АПТЕК У ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ	178
ГАЛЬЧУК Сергій ВПЛИВ КЛІМАТИЧНИХ ЗМІН НА ВОДНО-РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ РОЗВИТКУ МАЛОЇ ГІДРОЕНЕРГЕТИКИ.....	181
ГОЛУБ Геннадій ГОЛОВНІ ІНВЕСТИЦІЙНІ РИЗИКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....	184

ГУДЗЕЛЯК Ірина НАПРЯМИ АДАПТАЦІЇ МІСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА ДО ЗМІН У ВІКОВОМУ СКЛАДІ НАСЕЛЕННЯ	186
ГУКАЛОВА Ірина ЗБЕРЕЖЕННЯ СІЛЬСЬКИХ СПІЛЬНОТ ЯК ПРІОРИТЕТНИЙ НАПРЯМ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ	190
ГУСЄВА Наталія МОДЕЛІ ПОВЕРНЕННЯ ВИМУШЕНИХ МІГРАНТІВ: ГЕОГРАФІЧНІ АСПЕКТИ.....	194
ДЖАМАН Василь, ЧЕРНЮХ Андрій ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКІ АГЛОМЕРАЦІЇ: АНАЛІЗ СТРУКТУРИ, ДЕМОГРАФІЇ ТА ЕКОНОМІЧНИХ ПРОФІЛІВ	200
ДОВГАНЬ Наталія КЛЮЧОВІ ГЕОПОЛІТИЧНІ КОНЦЕПЦІЇ У ТРАКТУВАННІ ФЕНОМЕНУ СЛАБКИХ ДЕРЖАВ (НА ПРИКЛАДІ КРАЇН БАЛКАНСЬКОГО РЕГІОНУ)	204
ДРОНОВА Олена ПІСЛЯ ПОСТМОДЕРНІЗМУ: ДЕЯКІ РОЗДУМИ ПРО МЕТАМОДЕРНІ ГЕОУРБАНІСТИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМ АНТРОПОЦЕНУ	209
ЗАБЛОТОВСЬКА Наталія, ДАНИЛОВА Ольга, ОГОНЮК Назар РЕГІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ ЦИФРОВОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ	215
ЗАБЛОТОВСЬКИЙ Віталій ВПЛИВ ВІЙНИ НА РОЗВИТОК ТРАНСПОРТНО-ЛОГІСТИЧНИХ МЕРЕЖ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	219
ЗАПОТОЦЬКИЙ Сергій, ПАСЬКО Володимир, ЗАПОТОЦЬКА Вікторія, ЛЕВИЦЬКА Ольга ГЕОГРАФІЯ ВТРАТ І ВІДНОВЛЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ У КОНТЕКСТІ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ.....	221
ЗАХАРОВ Олексій, МАЛЬЧИКОВА Дар'я ОСВІТА В ПРОСТОРОВОМУ ВИМІРІ: СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ПІДХОДИ АНАЛІЗУ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ.....	226
ЗАХАРЧУК Іван ПЕРЦЕПЦІЙНА ГЕОГРАФІЯ ЯК НАПРЯМ СОЦІАЛЬНОЇ ГЕОГРАФІЇ.....	229
ІВАНОВ Євген, БІЛАНЮК Володимир, КРУГЛОВ Іван ВИДОБУВАННЯ СІРКИ У ПЕРЕДКАРПАТТІ: СТАН, ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ	234
КІСІЛЬ Роман, ГЕЛКА Олег ЕТНОКУЛЬТУРНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ІМІДЖУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	239
КОЛОСІВСЬКИЙ Назарій КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКА ІНФРАСТРУКТУРА ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ: ДИНАМІКА ТА СУЧАСНИЙ СТАН	242
КОЛОТИЛО Костянтин СУЧАСНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТОРГІВЕЛЬНОЇ ЛОГІСТИКИ (СУСПІЛЬНО- ГЕОГРАФІЧНИЙ АСПЕКТ)	246
КОНДУРЯН Владислав ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ЗМІНИ В СИСТЕМІ РОЗСЕЛЕННЯ КАРПАТСЬКИХ ОБЛАСТЕЙ УКРАЇНИ ВНАСЛІДОК РЕФОРМИ АТУ.....	249
КОРНУС Олеся, КОРНУС Анатолій «ПРОСТОРОВІ Й ДЕМОГРАФІЧНІ ВІДМІННОСТІ ПОШИРЕНOSTІ ЗЛОЯКІСНИХ НОВОУТВОРЕНЬ В УКРАЇНІ	252
КРАМАРЕНКО Олександр СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ПРОФІЛЬ ЯК РЕСУРС БРЕНДИНГУ МІСТ	256

КУЗИШИН Андрій РЕГІОНАЛЬНІ ТРАЄКТОРІЇ ВИБОРІВ І СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ НАСЛІДКИ: СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНИЙ ПІДХІД	261
КУРИШ Тарас ГЕОГРАФІЧНІ ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ ВИДАТКІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	267
ЛАЖНІК Володимир ОСНОВНІ МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ГЕОПРОСТОРОВОЇ ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНИХ ЗВ'ЯЗКІВ РЕГІОНІВ	271
ЛУЦЮК Володимир СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ УМОВИ РЕЛОКАЦІЇ БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ, ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ.....	275
МЕЗЕНЦЕВ Костянтин, ПРОВОТАР Наталія УНІВЕРСИТЕТИ У МІСЬКОМУ ПРОСТОРІ: ВПЛИВ НА РОЗВИТОК МІСТ ТА СУЧАСНІ ВИКЛИКИ В УКРАЇНІ	278
МИРОНЮК Станіслав ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ВИЖНИЦЬКОГО РАЙОНУ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ	280
НЕМЕЦЬ Олексій ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ КРЕАТИВНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	284
ОВЧАРЕНКО Гліб, СЕГІДА Катерина ТЕРИТОРІАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ ЯК ЧИННИК СТАЛОГО РОЗВИТКУ	289
ОСТАПЕНКО Станіслав АНАЛІЗ КРИТЕРІЇВ ВИЗНАЧЕННЯ ТЕРИТОРІЙ З ОСОБЛИВИМИ УМОВАМИ ДЛЯ РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ	292
ПАРХОМЕНКО Олександр ВПЛИВ ГЕОГРАФІЧНИХ ЧИННИКІВ НА ФОРМУВАННЯ ЗАХВОРЮВАНOSTІ НАСЕЛЕННЯ	296
ПЕРХАЧ Оксана, РОВЕНЧАК Іван КРАЄЗНАВЧІ ДОСЛІДЖЕННЯ НА ПРИКЛАДІ МАЛОГО МІСТА	299
ПІДГІРНА Валентина, ЗИБАРЕВА Оксана УПРАВЛІННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНИМИ ЗМІНАМИ, ЯК ПЕРЕДУМОВА ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	302
ПІДГРУШНИЙ Григорій, ЄЛІСТРАТОВА Леся, АПОСТОЛОВ Олександр, ОСТАПЕНКО Станіслав МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ДОСЛІДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНО- ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД УКРАЇНИ НА ОСНОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО ЗОНДУВАННЯ ЗЕМЛІ.....	305
ПОГРЕБСЬКИЙ Тарас ПЕРЕВАГИ ТА РИЗИКИ РЕАЛІЗАЦІЇ GREENFIELD-ПРОЕКТІВ В УКРАЇНІ.....	308
ПУГАЧ Сергій ПРОСТОРОВІ ПОТОКИ, ЯК ОБ'ЄКТ ВИВЧЕННЯ ГЕОГРАФІЧНОЇ НАУКИ.....	311
САЛІЙ Михайло ГЕОГРАФІЯ ПАМ'ЯТОК КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ, ЯК ПЕРЕДУМОВА РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	314
СЕРЖАН Володимир ІНФРАСТРУКТУРНА РЕЗИЛЬЄНТНІСТЬ МІСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА УКРАЇНИ	316
СЛИВКА Роман, ГІЛЕЦЬКИЙ Йосип, ЗАКУТИНСЬКА Ірина САМОРЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ТА ГЕОГРАФІЧНЕ БРЕНДУВАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ОПІЛЛЯ: СОЦІАЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ (НА ПРИКЛАДІ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ)	320

СМИРНОВ Ігор, ЛЮБИЦЕВА Ольга СВІТОВІ ПРОБЛЕМИ ГЕОЛОГІСТИКИ: ЛОГІСТИКА В АФРИЦІ	324
СМИРНОВ Ігор, ЛЮБИЦЕВА Ольга ГЕОГРАФІЧНА ТОЧКА НА МАПІ: ОСТРІВ БІОКО (БУВШИЙ ФЕРНАНДО-ПО) - ІСТОРІЯ, ГЕОГРАФІЯ, ЕКОЛОГІЯ І ТУРИЗМ	329
СОСНИЦЬКА Ярослав ПРОСТОРОВА ОРГАНІЗАЦІЯ ЗЕРНОВИХ КОРИДОРІВ УКРАЇНИ	333
ТІМІШ Родіка ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПРОСТОРОВІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ВНУТРІШНЬОГО РИНКУ ОРГАНІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ В УКРАЇНІ	337
ФЛІНТА Павло, ФЛІНТА Катерина ІСТОРИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ФІЛІЇ КРЕМЕНЕЦЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА ЛІСИ УКРАЇНИ	340
ЧЕРВІНСЬКИЙ Андрій МІГРАЦІЙНА МОБІЛЬНІСТЬ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ: ПРОСТОРОВІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ	342
СУЧАСНА КАРТОГРАФІЯ ТА ГІС ТЕХНОЛОГІЇ. ГІС У ПІСЛЯВОЄННІЙ ВІДБУДОВІ	
БАКРЕВ Іван, БІЛОУС Юрій ВАЖЛИВІСТЬ ГЕОГРАФІЇ ДЛЯ ПІДРОЗДІЛІВ АРТИЛЕРІЇ: ПРАКТИЧНИЙ ДОСВІД.....	345
БІЛОУС Юрій, БІЛОУС Вікторія, ГАНЖА Дарина ГЕОІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРОСТОРОВОГО ПЛАНУВАННЯ ГРОМАДИ: ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ.....	348
БОНЧКОВСЬКИЙ Олександр, ЛЕЙБЕРЮК Олександр, ШВАЙКО Володимир ПЕРШІ РЕЗУЛЬТАТИ ОЦІНЮВАННЯ ВПЛИВУ БОЙОВИХ ДІЙ НА ЛЕСОВО-ҐРУНТОВІ РОЗРІЗИ ПІВДНЯ УКРАЇНИ	353
ДАРЧУК Костянтин, КРУЛЬ Данило-Дмитро ПРОСТОРОВО-ЧАСОВИЙ АНАЛІЗ ЗМІН СТРУКТУРИ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ ВНАСЛІДОК ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ рф	356
КРАКОВСЬКИЙ Станіслав МЕТАКОНЦЕПЦІЇ ЕЛЕКТРОННИХ АТЛАСІВ	360
МЕЛЬНИК Антон, МОРОЗЮК Марина ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ ГІС ДЛЯ ОПТИМІЗАЦІЇ РОБОТИ СИСТЕМ ГАЗОПОСТАЧАННЯ (НА ПРИКЛАДІ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ФІЛІЇ ТОВ "ГАЗОРОЗПОДІЛЬНІ МЕРЕЖІ УКРАЇНИ").....	365
ОСТРОУХ Віталій, ЛЕПЕТЮК Вікторія, ДРОГУШЕВСЬКА Ірина «НАВЧАЛЬНИЙ КАБІНЕТ «Е-КАРТОГРАФІЯ» – ОСВІТНЯ ОНЛАЙН-ПЛАТФОРМА КАРТОГРАФІЧНОГО КОНТЕНТУ»	368
САБАДАШ Володимир ВПЛИВ ПРОМИСЛОВИХ РЕВОЛЮЦІЙ НА ГЕОДЕЗІЮ, ЯК НАУКУ, НА РОЗВИТОК ГЕОДЕЗИЧНИХ ІНСТРУМЕНТІВ ТА ПРОФЕСІЮ ГЕОДЕЗИСТА В ЦІЛОМУ	373
СИЗЕНКО Олег ВИПАЛЕНА ЗЕМЛЯ: ДИСТАНЦІЙНИЙ МОНІТОРИНГ ПІРОГЕННОГО УРАЖЕННЯ ЕКОСИСТЕМ УКРАЇНИ ЗА РОКИ ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ (2022–2025)	380
СУХИЙ Петро, СЕНДЗІК Юлія ЦИФРОВІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯМИ В МІСТІ ЧЕРНІВЦІ	385
ГЕОГРАФІЧНА ОСВІТА ТА СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ У МЕТОДИЦІ ВИКЛАДАННЯ ГЕОГРАФІЧНИХ ДИСЦИПЛІН (У ЗВО ТА ЗЗСО)	
SHEVCHENKO Olga SHEVCHENKO, Sergiy SNIZHKO, Sergii ZAPOTOTSKYI, Andrii GOZHUK, Alexander MAHURA, Hanna K. LAPPALAINEN SOFT-SKILLS DEVELOPMENT FOR VE LEARNING: EXPERIENCE OF THE CLUVEX PROJECT ERASMUS+ PROGRAMME.....	388

БЕЗУГЛИЙ Віталій, КОСТАЩУК Іван, ЛИСИЧАРОВА Галина ВПРОВАДЖЕННЯ ДІЯЛЬНІСНОГО ПІДХОДУ В РОЗРОБКУ ПІДРУЧНИКІВ З ГЕОГРАФІЇ ДЛЯ 8 КЛАСУ В КОНТЕКСТІ КОНЦЕПЦІЇ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ	393
БЄЛОВА Наталія ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ЯК ФАКТОР ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ ЗМІСТУ ГЕОГРАФІЧНОГО ОСВІТИ В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ	399
БРАСЛАВСЬКА Оксана ПРОФІЛЬНА ПІДГОТОВКА З ГЕОГРАФІЇ: КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД	402
ГАЛАГАН Олександр, КОВТОНЮК Ольга, КОРОГОДА Наталія, КУПАЧ Тетяна, БРАЙЧЕВСЬКИЙ Юліан ІСТОРИКО-КРАЄЗНАВЧА ІНФОРМАЦІЯ ЯК ДОДАТКОВА СКЛАДОВА НАВЧАЛЬНИХ ПОЛЬОВИХ ПРАКТИК СТУДЕНТІВ-ГЕОГРАФІВ КНУТШ	405
ГРЕЧАНЮК Зоряна ГЕЙМІФІКАЦІЯ У ВИКЛАДАННІ ГЕОГРАФІЇ: МЕТОДИ ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ УЧНІВ	409
ГРИГОРІЙЧУК Віталій, ГРИГОРІЙЧУК Мар'яна СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ В МЕТОДИЦІ ВИКЛАДАННЯ ГЕОГРАФІЧНИХ ДИСЦИПЛІН (НА ПРИКЛАДІ ЗЗСО)	413
ГРИЦЕВИЧ Володимир ПРО ІДЕЮ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ ДЛЯ БАКАЛАВРІВ ГЕОГРАФІЇ “ГЕОАНАЛІТИКА В ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ”	416
ЗАРУБІНА Антоніна, СІЛЬЧЕНКО Юлія, ЗАРУДНЯ Дар'я ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ З ТОПОГРАФІЇ ТА ОРІЄНТУВАННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ГЕОГРАФІЇ	418
ЗАЯЧУК Мирослав ПРЕДМЕТНІ ОБЛАСТІ ПРОЄКТІВ СТАНДАРТІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ І МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ОСВІТНІ ПРОГРАМИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	421
ЗЕЛЕНСЬКА Любов НОВІ ЗМІСТОВНІ БЛОКИ В ГЕОГРАФІЧНИХ ДИСЦИПЛІНАХ: ДИСКУСІЯ ЧИ НАГАЛЬНА СПРАВА	426
КОТИК Любов МЕТОД ПРОЄКТІВ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ФАХОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ВЧИТЕЛІВ ГЕОГРАФІЇ	429
КУРИШ Наталія ПРОФЕСІОГРАМА ВЧИТЕЛЯ ГЕОГРАФІЇ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ, ЯК ІНДИКАТОР ФАХОВОЇ МАЙСТЕРНОСТІ	434
КУРИШ Наталія, ГРИЦКУ Вероніка ВИКЛАДАННЯ ГЕОГРАФІЇ В УМОВАХ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО СТАНДАРТУ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ	438
МЕЛЬНИК Людмила, СИРОВЕЦЬ Сергій ОСВІТА У СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ (НА ПРИКЛАДІ ОПП «СЕРЕДНЯ ОСВІТА. ГЕОГРАФІЯ», ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВР)	440
ПОКЛЯЦЬКИЙ Сергій ПРИРОДНИЧІ НАУКИ В ШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ УКРАЇНИ: РЕФОРМА ТА РЕАЛІЇ	445
ПОРУЧИНСЬКИЙ Володимир, КУЦЕВИЧ Артур ОСНОВНІ ЕТАПИ ФОРМУВАННЯ УРОКУ З ГЕОГРАФІЇ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	448
РУДЕНКО Валерій, РУДЕНКО Степан ПРИРОДНО-РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ СУЧАСНИХ АДМІНІСТРАТИВНИХ РАЙОНІВ	451

УЛІГАНЕЦЬ Сергій, СИРОВЕЦЬ Сергій ІНТЕГРАЦІЯ STEM-ОСВІТИ У ПРОЦЕС ВИКЛАДАННЯ ГЕОГРАФІЧНИХ ДИСЦИПЛІН У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ГЕОГРАФІЇ	453
ЧЕРВІНСЬКА Інна ЦИФРОВІЗАЦІЯ ГЕОГРАФІЧНОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ВИКЛИКІВ ВОЄННОЇ ДОБИ	458
ЯВОРСЬКА Вікторія, СИЧ Віталій, БУЯНОВСЬКИЙ Андрій МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ ПРИРОДНИХ КОМПОНЕНТІВ У КОНТЕКСТІ СТАНДАРТІВ С6 І Е4.....	461
РЕГІОНАЛЬНЕ ТУРИЗМОЗНАВСТВО ТА РЕКРЕАЦІЙНА ГЕОГРАФІЯ	
БЕЗУГЛИЙ Віталій, НІКОЛАЄВ Роман ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ У СХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ: КЕЙС САКСОНІЇ-АНГАЛЬТ	465
ЄМЧУК Тетяна ПРОСТОРОВО-ГЕОГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ РЕКРЕАЦІЙНОГО ВОЛОНТЕРСТВА В УКРАЇНІ	469
ЗАЯЧУК Оксана, КРУЛЬ Галина КРЕАТИВНІ ПІДХОДИ ДО СТВОРЕННЯ АТМОСФЕРИ В КАВ'ЯРНЯХ ТРЕТЬОЇ ХВИЛІ.....	474
КАЗАКОВ Володимир, ПАЦЮК Вікторія ТУРИСТИЧНІ МАРШРУТИ ГІРНИЧОЇ СПАДЩИНИ УКРАЇНИ.....	477
КАСІЯНИК Ігор, КАСІЯНИК Любов, МАТУЗ Ольга, МАТВІЙЧУК Борис ГЕОТУРИСТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ БАКОТСЬКОЇ ДЕСТИНАЦІЇ.....	482
КОСТАЩУК Володимир ІНТЕНСИВНІСТЬ РОЗВИТКУ ЗАКОРДОННОГО ТУРИЗМУ МІЖ ЧЕРНІВЕЦЬКОЮ ОБЛАСТЮ ТА КРАЇНАМИ СВІТУ У 2000-2021 РОКАХ	485
ЛАШКО Богдан РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНА АТЕСТАЦІЯ СОКИРЯНСЬКОГО РАЙОНУ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ	488
НАКОНЕЧНИЙ Костянтин, ПАЛАМАРЮК Марія ОРГАНІЗАЦІЯ ЕКСКУРСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	492
РУДАКЕВИЧ Іван, ГАВРИШОК Богдан РИМО-КАТОЛИЦЬКІ СВЯТИНІ ПІВДЕННОЇ ЧАСТИНИ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ, ЇХ ВИКОРИСТАННЯ У ТУРИСТИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....	495
СЕМЕНЮК Лариса РЕКРЕАЦІЯ ТА СТАЛИЙ РОЗВИТОК: РОЛЬ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОЛОГІЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.....	499
СМИК Оксана, ЄРЕМІЯ Ганна РОЛЬ ЗАКЛАДІВ РОЗМІЩЕННЯ У ФОРМУВАННІ ТУРИСТИЧНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ РЕГІОНУ	503
ТАНГЕР Максим, БУЧКО Жанна ТУРИСТИЧНА СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ ЄВРОРЕГІОНІВ: ГЕОГРАФІЧНІ ЗАКОНОМІРНОСТІ ТА МОДЕЛІ РОЗВИТКУ	507
ТРОФИМЕНКО Єгор, БЕЗУГЛИЙ Віталій СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ МУЗЕЙНОГО ТУРИЗМУ ДНІПРА В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ	510
ФЛІНТА Наталія, ГАВРИШОК Богдан ТУРИСТИЧНО-ІНФОРМАЦІЙНА ПОЛІТИКА ГРОМАДИ НА ПРИКЛАДІ ДІЯЛЬНОСТІ ТУРИСТИЧНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО ЦЕНТРУ М. ТЕРНОПОЛЯ	515
ЯЧНЮК Марина, КОЛЕСНИК Анастасія УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ СЕРВІСУ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО КОМПЛЕКСУ RIVOLI ЗА МОДЕЛЛЮ SERVQUAL.....	520

ГЕОГРАФІЧНА НАУКА ОЧИМА ЮНИХ НАУКОВЦІВ

БЕЛІК Олександр ГЕОПРОСТОРОВИЙ АНАЛІЗ УРБОЛАНДШАФТІВ МІСТА ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА	523
БІЛОКУЧМА Дмитро ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКТОР У ПРОСТОРОВИХ ДИСПРОПОРЦІЯХ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ВИЖНИЦЬКОГО РАЙОНУ	528
ГОЛУНГА Анна ТЕРИТОРІАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ В ЧЕРНІВЕЦЬКІЙ МІСЬКІЙ ГРОМАДІ	532
ЗАБЛОТОВСЬКА Ірина ДО ПИТАННЯ ПРО ПЕРЕБІГ УРБАНІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В ЧЕРНІВЕЦЬКІЙ ОБЛАСТІ	534
ІВАНОВ Руслан, НИКОЛАЄВ Андрій ТРОПІЧНІ НОЧІ МІСТА ЧЕРНІВЦІ	537
КАРА Аполлінарія ДЕФІНІЦІЯ «ІНКЛЮЗИВНІСТЬ МІСЬКОГО ПРОСТОРУ»	540
КЛАПІЙЧУК Олександра, БОДНАРЮК Олександра ПРОСТОРОВО-ЧАСОВІ ЗМІНИ ТРИВАЛОСТІ СОНЯЧНОГО СЯЙВА У РІВНИННИХ УМОВАХ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ	542
ЛОПУШНЯК Любомир, ЛОПУШНЯК Маріош СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПОЗАШКІЛЛЯ УКРАЇНИ (НА ПРИКЛАДІ ДІЯЛЬНОСТІ БУКОВИНСЬКОЇ МАЛОЇ АКАДЕМІЇ)	545
МОЛДОВАН Олександра, ПАСІЧНИК Микола РУСЛОВІ ТА ЕКСИСТЕМНІ ЗМІНИ ДНІПРА ПІСЛЯ РУЙНУВАННЯ КАХОВСЬКОГО ОДОСХОВИЩА	549
НАДЄЇНА Ганна ПОНЯТТЯ «ЕКСКУРСІЯ» В ТУРИЗМІ»	552
НАДЄЇНА Марія КАТЕГОРІЯ «ЯКІСТЬ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ» В СУСПІЛЬНІЙ ГЕОГРАФІЇ»	554
ОСТАШЕК Петро ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕКОМЕРЕЖ В МЕЖАХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД (НА ПРИКЛАДІ БАНИЛІВСЬКОЇ ТГ)	556
ХІЛЬКО Богдан ПОТЕНЦІАЛ РОЗВИТКУ МІСТА ШЛЯХОМ ЗОНУВАННЯ ТЕРИТОРІЇ НА ПРИКЛАДІ МІСТА ОЛЕКСАНДРІЯ.....	559
ЧЕРНУШЕНКО Домініка СУТНІСТЬ КОНЦЕПЦІЇ «МІСТО В МІСТІ»	562
ЯНКОВСЬКА Богдана СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ РЕКРЕАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БЕРЕГОМЕТСЬКОЇ ТГ.....	564

ВПЛИВ ВОЄН НА ПРОСТОРОВИЙ РОЗПОДІЛ ТА СТРУКТУРУ ТАФАЛЬНИХ ЛАНДШАФТІВ

Олена МІЩЕНКО

*доктор географічних наук, доцент,
професор кафедри фізичної географії;*

Волинський національний університет імені Лесі Українки

м. Луцьк, Україна

mischenko.olena@vnu.edu.ua

Визначено зміст поняття “тафальний ландшафт” й обґрунтовано доцільність врахування природних особливостей території під час його формування. Здійснено аналіз розміщення пам'яток історії України, які представлені військовими похованнями. На прикладі міста Луцька визначено особливості тафального ландшафту в історичному його розвитку. Досліджено міжнародний досвід військових поховань.

Ключові слова: *тафальний ландшафт, військові поховання, Україна, міжнародний досвід.*

O. Mishchenko. The impact of wars on the spatial distribution and structure of tafal landscapes.

The meaning of the concept of “tafal landscape” is determined and the expediency of taking into account the natural features of the territory during its formation is substantiated. The location of historical monuments of Ukraine, which are represented by military burials, is analyzed. Using the example of the city of Lutsk, the features of the tafal landscape in its historical development are determined. The international experience of military burials is studied.

Keywords: *tafal landscape, military burials, Ukraine, international experience.*

У наукових історичних та географічних працях часто застосовується поняття “некрополь”, що у перекладі з грецької мови означає кладовище чи могильник. Варто зазначити, що з позицій сакрального ландшафтознавства під час формування сучасних кладовищ враховуються не лише національні традиції, звичаї та ритуали, а й фізико-географічні (геоморфологічні, гідрогеологічні, ґрунтові) особливості та санітарні відповідності території [3; 6]. Отже, в такому випадку досліджується територіальна система, яка охоплює сукупність природних і суспільних складників (компонентів), формуючи цілісний ландшафт. Іменувати поховальні ландшафтні комплекси “тафальними” у 2000 р. запропонував В. Пащенко під час підготовки конференції “Ландшафт і сучасність” (м. Вінниця). В. Воловик вперше застосував термін “тафальний ландшафт” у матеріалах цієї конференції і у подальшому його досліджував [1]. Тафальний ландшафт доцільно розглядати як складну природно-антропогенною чи антропогенну систему, що має чіткі межі, охоплює поховання, природну, антропогенно-техногенну складові частини, людину чи групу людей, які через перцепційні чинники вважають таку систему об'єктом поклоніння та пошани [4; 5].

До початку російсько-української війни (2014 р.) в Україні майже усі військові кладовища були перетворені й іменувалися як меморіали, меморіальні комплекси та братські могили, які зазвичай, приурочені до поховань Другої світової війни й охороняються як пам'ятки історії місцевого чи національного значення. Проведений аналіз розміщення таких пам'яток у розрізі адміністративних областей України

засвідчує, що найбільша їх кількість на 1 тис. км², спостерігається у Сумській (36), Полтавській (16), Херсонській (13), Луганській областях (13) (рис. 1).

Серед військових поховань найбільш багаточисленні категорії пам'яток – це братські могили, комплекси поховань, козацькі могили. У Сумській області їх налічується 854; Херсонській – 364; Луганській – 328; Харківській – 86; Дніпропетровській – 81; Донецькій – 58; Хмельницькій – 43; у решти адміністративних областей – не більше 10. Полтавська область має найбільшу в Україні кількість (456) меморіалів і меморіальних комплексів [6].

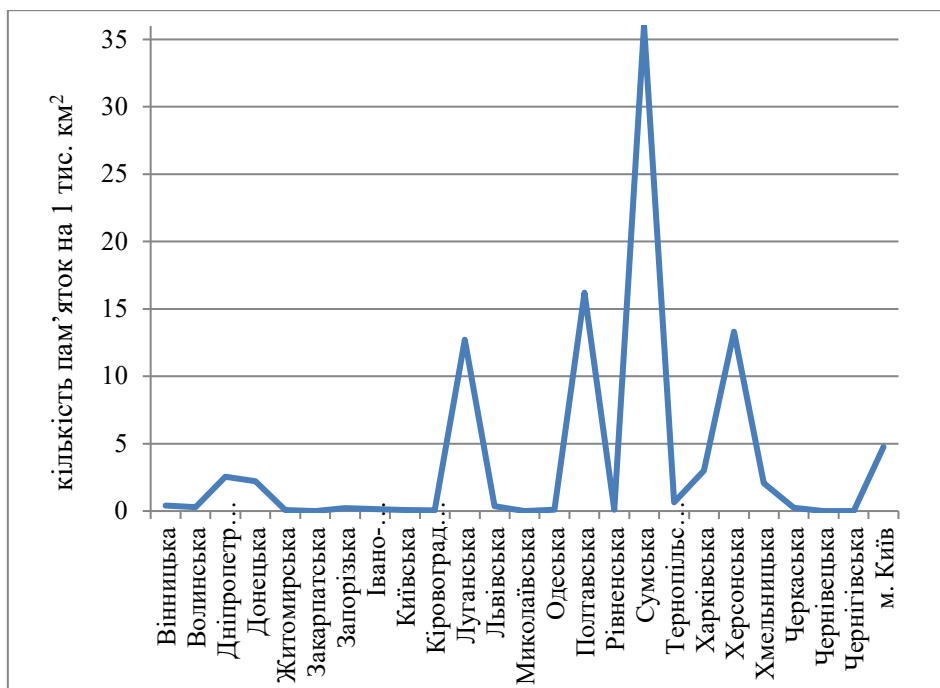

Рис. 1. Меморіали/меморіальні комплекси, братські могили, козацькі могили України (кількість пам'яток на 1 тис. км²)

Структуру тафального ландшафту доцільно розглядати в історії його розвитку на прикладі одного із населених пунктів. Загалом поховання героїв воєн приурочені до військових кладовищ чи окремих військових кластерів/секторів кладовищ.

За матеріалами державного архіву Волинської області (1940 р.) у Луцьку на вулиці Володимирській було військове кладовище площею 0,2 га. Це кладовище створено у XVIII ст. й спочатку використовувалося для захоронення військових Російської імперії, а пізніше тут була сформована братська могила вояків Першої світової війни. Нині від військових поховань тут збереглися лише два масивні чавунні хрести. На колишній північно-східній околиці Луцька розташовувалося багатоконфесійне кладовище, де ховали православних, протестантів, а також загиблих у Першій світовій війні вояків російської та австрійської армій. Згідно з архівними даними цей цвинтар займав площу 2,1 га, поділену на окремі сектори для євангелістів (0,4 га), православних (0,8 га) та військових (0,9 га) [2]. Сьогодні на цій території знаходиться Луцький ліцей №5.

Ділянка сучасного Меморіалу Слави Луцька стала територією військових поховань різних воєн та часів. З 1802 р. тут функціонувало парафіяльне римо-католицьке кладовище. Під час Першої світової війни на цьому цвинтарі почали з'являтися військові поховання; у роки Другої світової війни тут ховали багато

поляків. У 1976 р. на місці кладовища створено Меморіал Вічної Слави, який на той час став символом визволення Волині від німецько-нацистських загарбників. Однак, під час процесу реорганізації території на меморіальний комплекс було проведено демонтаж кам'яних плит. Частина останків була ексгумована та перепохована в північно-східній частині кладовища, а деякі поховання – перенесені на кладовища, що розташовані на вулиці Рівненській та в селі Гаразджа. Інші поховання були вирівняні з поверхнею ґрунту й поверх покладено тротуарну плитку. У 2015 р. тут встановлено пам'ятник Героям Небесної Сотні. Історичний розвиток української спільноти призводить до зміни її політичних та національних символів, які втілені в тому числі у похованнях воїнів.

На кладовищі в с. Гаразджа, поблизу Луцька, функціонує меморіальний простір у вигляді Алеї почесних поховань, призначений для увічнення пам'яті військових, поліцейських та цивільних, які загинули 2014-2025 рр. захищаючи державу Україна. Ця локація є символом вшанування їхнього подвигу та надає простір для підтримки сімей загиблих. Тафальний ландшафт с. Гаразджа досліджувався нами щодо відповідності Державним санітарним правилам і нормам санітарно-захисної зони, де визначено, що схил поверхні направлений до русла р. Спалаївка, яке розміщене пересічно 200 м від цвинтаря [6]. Із урахуванням таких природних умов ця територіальна система не забезпечує відповідність зазначеним правилам і нормам. У контексті збільшення потреби у місцях поховань для полеглих захисників, в 2023 р. на території цвинтаря виділено новий сектор площею 1,28 га. Хоча ініціатива щодо його облаштування була підтримана конкурсом, проведеним у 2023 р., подальше її втілення гальмується. Станом на початок 2025 р., проєкт перебуває на стадії пошуку підрядної організації для розробки необхідної технічної та кошторисної документації, що затримує його практичну реалізацію.

Міжнародний досвід військових поховань зосереджений на кількох ключових складниках: уніфікованому оформленні могил для символізації рівності полеглих, проведенні національних церемоній (Арлінгтонське кладовище, США), створенні меморіальних комплексів (Фольяно Редіпулья, Італія) та цифровізації картографії поховань.

Арлінгтонський цвинтар слугує еталонним прикладом системного підходу. Його територія становить 300 га з понад 400 тис. поховань. Кладовище розділене на 70 тематичних секторів, що дозволяє організовувати поховання за періодами або родами військ. Система широких алей спрощує проведення похоронних процесій, а загальний план передбачає функціонування комплексу протягом 150 р. [7]. Україна планує використати досвід Арлінгтонського кладовища як основу для створення власного Національного військового цвинтаря на Київщині.

Висновок. Під час вибору ділянки для поховань в тому числі і військових доцільно враховувати фізико-географічні властивості території. Просторовий аналіз розміщення пам'яток історії у розрізі адміністративних областей України, які приурочені до військових поховань засвідчує найбільшу їх частку у Сумській, Полтавській, Херсонській, Луганській областях. Тафальні ландшафти України, пов'язані із похованнями військових часів Першої, Другої світових воєн, а також російсько-української війни (2014-2025 рр.) представлені окремими кластерами/секторами, які нерідко формуються за принципом “наступний на місці попереднього”. Концепція щодо національного військового цвинтаря чи регіональних військових цвинтарів перебуває на стадії розробки.

Список використаних джерел:

1. Воловик В. М. Тафальні ландшафти. *Ландшафти і сучасність*. 2000. С. 197–199.
2. Державний архів Волинської області, ф. 338, Р-20
3. Державні санітарні правила та норми “Гігієнічні вимоги щодо облаштування і утримання кладовищ в населених пунктах України” ДСанПіН 2.2.2.028-99. *Верховна Рада України*. 1999. Отримано з <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0028588-99#Text>
4. Міщенко О. В. Тафальний ландшафт в структурі міста (на прикладі м. Луцька). *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*, серія: Географія. 2019. № 2 (75), С. 49–54 <http://doi.org/10.17721/1728-2721.2019.75.8>
5. Міщенко О. В. Історико-географічні аспекти формування та функціонування тафальних ландшафтів. *Науковий вісник Херсонського державного університету*, серія: Географічні науки. 2019. № 10. С. 42–47 <https://doi.org/10.32999/ksu2413-7391/2019-10-6>
6. Міщенко, О. В. Сакральний ландшафт: теорія, методологія, практика. Луцьк: Вежа-Друк. 2024. 360 с.
7. Gomez-Galisteo M. C. Arlington National Cemetery (Arlington County, Virginia). In *Historic Sites and Landmarks That Shaped America: From Acoma Pueblo to Ground Zero* [2 volumes] 2016. P. 29–31.

УДК 911.2:551.4

РОЛЬ СТРУКТУР В ОРГАНІЗОВАНOSTІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ СИСТЕМ

Валерій ПЕТЛІН

**доктор географічних наук, професор,
професор кафедри фізичної географії;**

Волинський національний університет імені Лесі Українки,

м. Луцьк, Україна

V_petlin@ukr.net

Структурна організованість територіальних систем, яка виникає разом з їх появою, слугує не лише індикаційними властивостями, а й спрямованими впливами на формування й розвиток організованості цілісних територіальних утворень. Проникнення структур в усі підрозділи систем створює умови для їх узгодженого впливу на системні інваріантні властивості. Виникає структурно-загальносистемний дуалізм, який контролює розвиток територіальних утворень та їх відносини з дотичними територіальними системами.

Ключові слова: структурна організованість, територіальні системи, структурне корегування загальносистемною організованістю.

V. Petlin. The role of structural organization of territorial systems.

The structural organization of territorial systems, which arises together with their emergence, serves not only as indicative properties, but also as directed influences on the formation and development of the organization of integral territorial formations. The penetration of structures into all subdivisions of systems creates conditions for their coordinated influence on system invariant properties. A structural-system-wide dualism arises, which controls the development of territorial formations and their relations with related territorial systems.

Keywords: structural organization, territorial systems, structural adjustment by system-wide organization.

Наукове видання

**«ГЕОГРАФІЯ, КАРТОГРАФІЯ,
ГЕОГРАФІЧНА ОСВІТА:
ІСТОРІЯ, МЕТОДОЛОГІЯ, ПРАКТИКА»**

Матеріали міжнародної науково-практичної конференції
присвяченої 150-річчю заснування Чернівецького національного університету імені
Юрія Федьковича та 35-річчю створення кафедри Географії України та регіоналістики
(м. Чернівці, 31 жовтня - 2 листопада 2025 р.)

Редакційна колегія:

*Джаман В.О., Джаман Я.В., Заблотовська Н.В., Заячук М.Д.,
Костащук В.І., Костащук І.І., Костенюк Л.В., Паланичко О.В.,
Пасічник М.Д., Ющенко Ю.С.*

Літературна редакторка

Колодій О.В.

Технічна редакторка

Кудрінська О.М.

Підписано до друку 05.12.2025. Формат 60х 84/16.

Папір офсетний. Друк цифровий.

Ум.-друк. арк. 31,1,6. Обл.-вид. арк. 33,4. Зам. 3-010п..

Видавництво та друкарня Чернівецького національного університету
58002, м. Чернівці, вул. Коцюбинського, 2

e-mail: ruta@chnu.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №891 від 08.04.2002 р.